

HERRI ADMINISTRALGO HIZTEGIÑO BATEN ESKABIDE ETA PREMIAZ

1979- -III - 30

José Luis Lizundia

Zornotzako "Comisión Gestora Municipal" delakoak eskatu digu Herri Administralgoko hiztegi bat: Bertako seme denetik eta bertan bizi gainera J. J. Zearreta lankideari eskatu nion jestio bat egiteko eta aitzen emateko nola ez dagoen horrelako hiztegirik; gainera, guk dakigularik gaztelaniaz ere ez dago.

Baina Udalbatzar berrietan, Alderdi eta Koalizio askok errebindikatzan dutenez, elebitasun administratibo bat eskatuko dute; eta, orduan, Euskaltzaindiak erantzun bat eman beharko du. Ez da aski itzulpen bati azalezko kritika arin bat egitea.

Itzultzaileak, eta berdín zait kasu hontan, Euskaltzaindiko zerbitzua, nahiz Eusko Kontseiluko itzultzailea, nahiz beste edonor. Zeren arazo latza, hontan baitago, hots, ez dugula gai hauetarako hizkuntza *zehatz* ez *finkaturik*. Ez dute balio, gehienetan erabiltzen den "zirkunlokio" edo inguruketak eta administral arazoetan gutxiago.

Euskal Kontseilua sortu zenean, aldizkari batetan "Kontseilu" hitzaren aurka "batzorde" proposatzen zen. Guk uste genuen "batzorde" hitza "comisión" esateko hedaturik zegoela.

Albiste pozgarri bat dugu hala eta guztiz ere "UZEI-K" *Zuzenbide* hiztegi batetarako aintzasmu bat burutu digu. Oso lan interesgarria, benetan, UZEI kideek egindakoa; batez ere Fernando Mendizabal, Jose Antonio Arana, Paulo Agirrebalatzegi, Paulo Iztueta, Fidel Oleaga eta abarrek landutakoa.

Ba dakit, gainera, Xabier Kintanak ere lan hortan bere parte izan duela. Hortariko lan bat goraiapatzearen Fernando Mendizabalaren "*Jus*" edo "*Deretxo objetiboa*" euskaraz delako lana aipatu nahi nuke.

Honelako ladak qehor ditugu, halegia, gairik gai, iker-tzen, honela euskara ofizialkidetasun bide normalizatu bate-tara eta ez sinbolismo mundura eramateko.

UZEI-k hartu duen eremua zabalegia da egungo ene gai-rako, kontutan hartzekoa bada ere. Nide xedea herri adminis-tral hiztegiño bat, behin behinekoa bederen, burutzea litzate-ke, Euskaltzaindiari Zornotzako eskabidearen antzekoak eto-rriko baitzaizkio, zorionez. Lehen lana erdaratako, zeren ez baitugu frantzesaren ahaztu behar, hitz zerrenda mugatzea litzateke. Alde batetik erakundeen izenena eta bestetik admi-nistral hizkuntzarena.

Ondoren bibliografia bat prestatzea, batez ere, lehengo lanak ezagutzeko eta zihur asko hor izango dugun oihana sailkatzeko. Zeren hitzak nahasiegi aurkituko ditugu eta.

Jarraian erizpide batzu finkatu beharko ditu horretara-ko izendatzen den batzordeak. Eta hemen hizkuntza mundu-koei erregu bat egiten diet herri administrazio munduko gizon bezala. Zehaztasuna eta ez *Anizkeria* izan behar dutela lehen erregela bezala.

Ezin dugu jarraitu "*Batzar Nagusia*" hitza "*Junta gene-ral*", "*Concilio*" eta beste edozer adierazteko nahasiz.

Behin baino gehiagotan konbentzionalki bada ere bereiz-tu beharko dira hitzei zehaztasun ttinko bat ezarriz, hori erdaraz ere horrela egiten baita.

Erabiltze administratibo edo instituzional bat ezarririk.

Punturen bat zerbait zehaztu, hitz deribatuetan koären-tzi bat gorde beharko genuke: Adibidez, "*Amankomun*" eta "*Amaenkonatu*" —*mancomún* eta *mancomunado* adierazte-ko, hartu ezkerro gero ezingo dugu "*amancomunidad*" esate-ko "*mankomunitate*" edo "*Mankomunazgo*" erabili, "*Aman-komunazgo*" baizik.

censo : zentsu
 censor : zentsore
 certificado : zertifikatu, sinesgarri, sinestagiri
 certificar : zertifikatu
 cese : gelditze, uzte
 cesante : (kargu) gabetu
 ciudadanía : hiritartasuna, -(t)artasun, hiritargoa
 civil : zibil
 cláusula : klausula
 código : kodex
 colación : kolazio
 comercio : komertzio, merkataritza
 comisión : egite, komisio, mandatu, batzorde
 compañía mercantil : merkatal konpainia
 compraventa : saleroste, salerosketa
 cómputo : konputu
 comunidad : komunitate
 comunicación foral : komunikazio forala
 concurso : bateratze, elkartze, batera etortze
 consejo de administración : administrazioko kontseilu
 consejero : kontseilari
 contabilidad : kontabilitate
 contable : kontuzain, kontugile, kontulari
 contador : kontuzain, kontugile, kontulari
 contrato : kontratu, tratu
 convenio : hitzarmen
 costumbre : ohitura
 cuenta : kontu

D

decreto : dekretu
 delegación de facultades : ahalmen emate, ahalmen delegatze
 delito : delitu, legehauste
 derecho : zuzenbide
 derecho canónico : zuzenbide kanoniko
 derecho civil : zuzenbide zibil
 derecho comparado : zuzenbide konparatu
 derecho de familia : famili-zuzenbide, zuzenbide familiar
 derecho foral : foru-zuzenbide, zuzenbide foral
 derecho hipotecario : hipoteka-zuzenbide, zuzenbide hipotekario

derecho industrial : industri zuzenbide, zuzenbide industrial
 derecho inmobiliario : inmuoble-zuzenbide, zuzenbide inmo-
 biliario
 derecho internacional privado : nazioarteko zuzenbide pribatu, zuzenbide internazional pribatu
 derecho internacional público : zuzenbide internazional publiko
 derecho laboral, del trabajo : lan(aren) zuzenbide, zuzenbide laboral
 derecho marítimo : itsas zuzenbide
 derecho matrimonial : ezkontz-zuzenbide, zuzenbide matrimonial
 derecho mercantil : merkatal zuzenbide
 derecho natural : zuzenbide natural
 derecho notarial : zuzenbide notarial
 derecho objetivo : zuzenbide objektibo
 derecho subjetivo : zuzenbide subjektibo
 derecho positivo : zuzenbide positibo
 derecho privado : zuzenbide pribatu
 derecho procesal : zuzenbide hauzi(tako), zuzenbide prozesual
 derecho público : zuzenbide publiko
 derecho registral : erregistru- zuzenbide, zuzenbide erregistral
 derecho rural o agrario : nekazari-zuzenbide, zuzenbide agrario
 derecho social : zuzenbide zozial
 derecho sucesorio : oinorde (tzako)-zuzenbide
 derecho supletorio : ordetzako zuzenbide
 derecho transitorio : zuzenbide transitorio
 derecho real : zuzenbide erreal
 derecho administrativo : administrazio-zuzenbide, zuzenbide administratik
 derecho consuetudinario : zuzenbide ohitura(azko)
 derecho penal : zuzenbide penal
 deslinde : mugatze, mugapen
 deslindar : mugatu
 desterrar : desterratu, herbesteratu
 desterrado : desterratu, herbesteratu
 destierro : desterru, herbeste

H

hacienda : hazienda, finantza(k)
herencia : herentzia, ondare, jarauspén
hipoteca : hipoteka

I

identidad : identitate
instancia : instanzia, maila, eske, eskari
institución : instituzio, erakunde

J

juez : epaite
junta : junta, batzarre
junta universal : batzarre orokor
juzgado : hauzitegi
juzgado de paz : bake(zko) hauzitegi
juzgado de primera instancia : aurren mailako hauzitegi
juzgado comarcal : eskualdeko hauzitegi
juzgado municipal : udal hauzitegi

L

legislación : legegintza, legeri
límite : muga
línea recta (en parentesco) : zuzenkako lerro, zuzen

M

magistrado : magistratu
mancomún : amankomun
mancomunidad : mankomunitate, amankomunazgo
matrimonio : ezkontza
mojón : mugarri

N

nación : nazio

O

obligación : obligazio, eginbehar, betebehar
ordenación : ordenazio

ordenanza : ordenantza
 organismo : erakunde, organismu

P

padrón : biztanle-zerrenda, padroi
 parentesco : ahaidetasun
 patrimonio : ondare, jaraunskin
 pleito : hauzi
 posesión : jabetza, jabetasun, eukitza, ondasun, posesio
 préstamo : mailegu
 presupuesto : presupostu, aurrekontu, aintzinkontu
 procedimiento : prozedura
 procedimiento administrativo : administrazio-prozedura
 procurador : prokuradore
 propiedad (sentido objetivo) : jabetza, jabego
 providencia : probidentzia
 proyecto : projektu
 ante-proyecto : aurreprojektu
 prueba : froga

Q

quiebra : porrot

R

recopilación : bilketa, bilduma
 recurso : (-ra)jotze, gora-jotze
 registro : erregistru, arakatze, miatze
 registro civil : erregistru zibil
 reglamento : arautegi
 reglado : erregulatu
 regular : erregular, erregulatu, arautu
 remate (de subasta) : erremate, azken
 renta : errenta
 representación : errerepresentazio, ordezkapen
 residencia : egoitza

S

seguro : aseguro
 sello : sigilu

sellar : sigilatu
 servidumbre : zor
 sociedad : gizarte, sozietate
 solar : orube
 subasta : enkante, norgehiagoka
 subvención : subentzio, laguntza

T

tasa : tasa
 tasar : tasatu
 término : muga, bukaera, barruti
 territorio : lurralde
 territorialidad : lurraldetasun, territorialitate
 testamento : testamentu, ordeinu
 testigo : lekuko, testigu
 papel timbrado : paper timbratu, tinbredun
 título : titulu
 trámite : (hauzi)bide, izapide
 tributo : zerga
 troncalidad : oinekotasun, leinutasun, enbor
 tribunal : hauzitegi, epaitegi, epaimahai

U

unánime : erizkide, ados
 urbano : hiritar
 urbanizar : urbanizatu, hiritu
 urbanización : urbanizazio, hirigintza
 uso : erabilera, usuario
 usufructo : usufuktu, gozamen

V

vecindad : bizilagungo, bertakotza
 vecino : bizilagun, bertako
 vecinal : hauzotar, hauzo
 vecindario : hauzotegi
 voto : botu

municipio
 término municipal:
 organización municipal

municipio-ente-Ayuntamiento:
comisión permanente
Corporación municipal
Casa Consistorial
Comisión permanente
concejal
alcalde pedaneo
provincia
Administración Pública
Administración Local
departamento
mancomunidad
Juntas vecinales
Juntas administrativas
alcalde
teniente de alcalde
Diputación
Consejo general
Consejo foral
Consejo general (departamental)
cantón
arrondissement
partido judicial
distrito (urbano)
comarca metropolitana
planes de ordenación territorial
Junta particular
Polígono industrial, residencial, etc.
Zona id. id.
Sector id. id.
Area id. id.
Manzana id. id.
Grupo id. id.
sesión plenaria sesión ordinaria
sala de sesiones
concejo (Luku, Sestao, Lazkao, Etxarren)
anteiglesia (B. Aramaio, Leintz)
cofradía (B)
bailera - ballea (G)
valle administrativo
hermandad (A)
cuadrilla (A)

merindad (N. eta B)

señorío

reino

región (histórica) vasca

unión

alcaldía mayor

Junta general

Gobierno universal